

den gamle Bygning ere forsvundne. At Forslaget paa dette Punkt kommer ud over Nutidens videstgaaende Restaurationsprincipper, er vel muligt; men det har ikke bezmindre forekommet Arkitekten at have sin Berettigelse, fordi det formentlig vil være urigtigt at bevare Bræget af Ruin og Demlæselse paa en Kirkebygning, der skal benyttes til Gudsjeneste. Her maa finde et Kompromis Sted mellem Arkæologien og Bygningens arkitektoniske Tanke, hvorved den tabte Harmoni, som bidrager til at fremkalde en Stemning, der bliver medvirkende ved det, der foregaar i Kirken, kan genvindes.

Af saadanne nye Tilføjelser skal særlig nævnes det vestligste Fag, som blev ødelagt ved Branden 1806, og Kapellerne paa Korsarmenes Østside. Ved Udgravninger har Arkitekten tidligere fundet Fundamenterne, som angave disse Bygningsdeles oprindelige Udstrækning. Hvad den arkitektoniske Udstyrelse angaar, da findes der i ældre — om end mangelfulde — Tegninger ret god Beskedning til dens Bestemmelse. Ved Tabet af det vestlige Parti har Kirkens Forhold lidt meget, og at der intet vil tabes ved Fjernelsen af den nuværende Besligning, forudsættes det, at alle, der have set den, ville være enige i. Kapellerne paa Østtiden udgjorde et vigtigt Led i Kirkens Anlæg, og deres Fjernelse har medført en uheldig Tomhed. Taarnet er en senere Tilføjelse, der bærer den seneste Middelalderens Bræg — bestemt kan dets Opførelsestid ikke angives. Dets Konstruktion er vel mindre heldig, og dets Vægt har medført nogle Revner i den Del af Bygningen, der bærer det. Smidlertid har det dog slaaet hidtil, uden at det tør siges at have medført nogen Fare, og naar passende konstruktive Foranstaltninger tages, findes der ingen Anledning til at foreslaa dets Fjernelse. At det slade Tag, som Taarnet sit efter den ovennævnte Brand, er til absolut Mispryd, derom antager Arkitekten, at der maa være Enighed, og det foreslaas derfor ombyttet med et Spir af besteden Form.

En Betragtning af Murværket ovenover Højirkens Hvelvinger og af Binduesforholdene godtgør, at denne Del af Bygningen oprindeligt har haft stadt Loft. Dette Loft er senere i Overgangstiden mellem Rund- og Spidsbueperioden blevet afløst af murede Hvelvinger. For disses Fjernelse har der til forskellige Tider rejst sig Stemmer; men Arkitekten har troet, at man ved et saadant Stridt vilde gaa ud over det ved Østansættelsen af et middelalderligt Monument tilladelige. Uagtet Hvelvingerne, hvad Udførelsen angaar, staa meget langt tilbage for de oprindelige Partier, ere de ved deres Tilføjelse frembragte Forhold ingenlunde uheldige. Dernæst er der stor Sandsynlighed for, at der under Hvidtekalffen findes maade Dekorationer, om hvis Betydning man nu ikke kan have nogen Ide. Paa den højt uheldige Maade, hvorpaa Rapperne skære sig ind i Binduerne, vil der kunne afhjælpes en Del. Men hertil kommer, at man ikke har mindste Beskedning til Bestemmelsen af, hvorledes det gamle Træloft har været; i andre beslægtede Kirker finder man heller ikke nogen saadan. Ved Anbringelsen af et Træloft vilde man saaledes indføre en fuldstændig ny Komposition, der absolut kommer til at spille en meget væsentlig Rolle i det gamle Rum. Dette kan derfor ikke tilraades.

I Højirkens vestligste Fag saavel som i hele det søndre Sideskib er der nu Træhvelvinger; disse tænkes ombyggede med Murværk, efter at Sideskibets Ydermur, som nu holder stærkt udad, er skruet tilbage i lodret Stilling. Det nordre Sideskibs Hvelvinger, der ere fra en senere Tid og i daarlig Forbindelse med Pille- og Buesystemet, foreslaas ommurede.

I Middelalderens Slutning har Fordringen til et større Kor medført dets Udvidelse i vestlig Retning, idet man gennem hele Korsstæringen har opført lave Skillerumsmure, hvortil der mod Nord og Syd har sluttet sig to Rækker Korstole. Man staaer her overfor en Foranstaltning, om hvis Bevarelse der i arkæologisk Henseende maaste kan være disse Meninger. Hvad der har bestemt Arkitekten til at foreslaa en Ændring, er den Omflændighed, at Kirkerummets arkitektoniske Anlæg fuldstændig forstyrres, idet Korsfløjene skæres bort og for mange komme til at staa som underordnede Siderum. Dernæst er denne gamle Anordning kun ufuldstændig bevaret, idet de forreste Rækker af Korstolene ere borte og kun de bageste, som ligge højt og derfor nu ere ubrugelige, ere bevarede. I Tegningen er vist, hvorledes Alteret kunde flyttes tilbage paa den oprindelige Alterplads og Korstolene anbringes i selve Koret. I Forbindelse hermed maatte Gravpladen over Kong Erik Menved og Dronning Ingeborg sænkes noget; men dette vilde snarere være til Gavn end til Skade for Besigtigelsen af dette her i Landet eneستاende Gravmonument.

Det nuværende Orgel angives at være i en daarlig Forfatning og dernæst for lille til Kirken. Bygningen af et nyt med Benyttelse af, hvad der kan bruges af det gamle, er derfor foreslaaet.